

Samferdselsdepartementet

Oslo, 05.09.2016

Vår ref.
68394/HS40

Deres ref.
16/807

Høring: Utkast til lov om tilrettelegging for utbygging av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon

Lovutkastet har som formål å gjennomføre Europaparlament- og rådsdirektiv 2014/61/EU av 15. mai 2014. Direktivet har som formål å redusere utgiftene ved etablering av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon (bredbånd), som gjengitt i Artikkel 1–1:

“This Directive aims to facilitate and incentivise the roll-out of high-speed electronic communications networks by promoting the joint use of existing physical infrastructure and by enabling a more efficient deployment of new physical infrastructure so that such networks can be rolled out at lower cost.”

Arbeidsgiverforeningen Spekter støtter direktivets formål. For å sikre en konkurransedyktig økonomi, og derigjennom en bærekraftig velferdsstat, er det nødvendig å sikre at man bygger ut den infrastrukturen som er nødvendig, og at dette skjer på en effektiv måte. I denne sammenheng er det viktig for Spekter å framheve at markedet har vist seg som en effektiv leverandør og innovatør av tjenester. Eventuelle offentlige kjøp eller tjenesteleveranser bør komme som et supplement der markedet ikke strekker til, ikke for å erstatte effektive løsninger som allerede er utviklet uten offentlige midler. Dette for å sikre at samfunnets samlede ressursinnsats til bredbåndsutbygging blir mest mulig effektiv. Spekter har medlemmer som berøres av lovforslaget.

Den største utfordringen ligger i krevende, komplisert og ukoordinert graveregelverk
Høringsnotatet identifiserer utfordringer for kostnadseffektiv bredbåndsutbygging. En av de største utfordringene er kostnadsdrivende kommunale regler for graving langs eller i kommunal veg – og at det er i tillegg er ressurskrevende å sette seg inn i disse reglene, som varierer fra kommune til kommune. En annen utfordring er at det mange steder er mye byråkrati knyttet til gravesøknader og behandling av disse.
Det har pågått en prosess i mange år for å enes om ett felles gravereglement for kommunene. Det har nå vært et utkast (Veileder for graving i kommunale veger) på høring med frist 31.

august 2016. Det er viktig at denne prosessen konkluderes nå, og at det blir vedtatt et felles gravereglement uten ytterligere forsinkelser. Det synes for Spekter at dette er det viktigste tiltaket for å effektivisere bredbåndsutbyggingen, kombinert med å etablere en felles prosess for saksbehandling av gravesøknader, som reduserer kostnader balansert mot andre hensyn på en samfunnsøkonomisk optimal måte.

Tiltak for informasjonsformidling og koordinering

Høringsnotatet identifiserer en annen utfordring, nemlig at det en del steder er ressurskrevende for utbyggere av bredbånd å kartlegge eksisterende infrastruktur i grunnen der man planlegger å bygge. Samtidig forteller notatet hvordan man i de delene av landet hvor infrastrukturen ligger tettest og behovet dermed er størst, allerede har gjort tiltak for å realisere direktivets formål. I Oslo, Drammen, Asker, Bærum, Lørenskog, Trondheim og Tromsø deler infrastruktureiere og utbyggere informasjon og koordinerer anleggsarbeider gjennom systemet KGrav, som er utviklet og driftes av Geomatikk AS. Systemet oppfylder bredbåndsdirektivets krav. Geomatikk bistår også eierne av eksisterende infrastruktur med koordinert og effektiv søk/påvisning og oppmerking for utbyggere ute i felt før graving skal skje. Det er viktig fordi kvaliteten på informasjonen som infrastruktureierne besitter ofte har mangler, og fordi fysisk oppmerking og veiledning for gravemaskinfører er en spesialkompetanse som reduserer risikoen for graveskader.

I Bergen og Stavanger har infrastruktureierne i stedet valgt å gjøre dette arbeidet selv, og samarbeide direkte i graveklubber hvor informasjon deles og anleggsarbeid koordineres, slik direktivet har som formål å oppnå.

Spekter ønsker å kommentere noen prinsipielle spørsmål relatert til bredbåndsdirektivet.

Er informasjon om fysisk infrastruktur og bygge- og anleggsarbeider et offentlig ansvar?

Spekter deler direktivets syn om at det offentlige bør ha et sørge for-ansvar, og sikre at utbyggere finner ut hvor de kan få informasjon om eksisterende infrastruktur, relevant planlagt anleggsarbeid og om eksisterende regelverk. Spekter deler imidlertid ikke departementets oppfatning om at dette sørge for-ansvaret bør ligge på nasjonalt nivå, eller at det offentlige bør utvikle eller drifte IKT-løsninger selv.

Bør «sentral informasjonstjeneste» være kommunal eller nasjonal?

Spekter mener det er mye som taler for at ansvaret for den sentrale informasjonstjenesten bør ligge hos kommunene, selv om departementet foreslår at den skal ligge på nasjonalt nivå. Det er kommunene som har nærhet til feltet og mange kommuner har allerede tatt ansvaret for å samle infrastruktureierne om en felles informasjonstjeneste. Fordelen med å ha ansvaret for den sentrale informasjonstjenesten lagt til kommunene gjelder særlig i dagens situasjon hvor regelverk og praksis for graving og søknader varierer fra kommune til kommune, men argumentet om nærhet vil fortsatt være sterkt den dagen det eventuelt er etablert felles regelverk, informasjons- og søknadsstandarder.

Sett i lys av regjeringens arbeid med Kommunereformen – hvor makt og ansvar skal flyttes til kommunene, stiller vi oss noe undrende til at man her foreslår å frata kommunene koordineringsansvaret mange av dem har tatt på seg, og opprette en statlig IKT-løsning.

En naturlig arbeidsdeling kan være at sørge for-ansvaret hva gjelder informasjonsformidling ligger hos kommunene, mens tvisteløsning er et nasjonalt ansvar, lagt til Nkom.

Hvem bør levere tjenestene?

At det offentlige har et sørge for-ansvar er ikke det samme som at det offentlige skal utvikle eller drifte tjenesten. I denne sammenheng er det verdt å påpeke til at den fremste tjenesteleverandøren i dagens marked for informasjonsformidling om infrastruktur i bakken – Geomatikk – har sin opprinnelse i omdanningen av det statlige monopolet Televerket til Telenor og åpningen av telefonmarkedet i Norge. Dette er en suksesshistorie. Vi stiller oss litt undrende til at man nå søker å «restatliggjøre» et av resultatene fra denne prosessen.

Viktig med velfungerende markeder

Spekter mener at det er viktig med velfungerende markeder. Et velfungerende marked stimulerer kostnadseffektivitet og innovasjon. Det åpner for at flere ulike leverandører kan ta opp konkurransen gjennom å utvikle og tilby sine løsninger. Det åpner for ulike løsninger tilpasset lokale omstendigheter og brukernes behov.

Dagens praksis viser at vi i dag har et fungerende marked. I norske storbyer har man valgt ulike måter å løse utfordringen på. I Bergen og Stavanger har infrastruktureierne gått sammen i graveklubber for å utveksle informasjon og koordinere anleggsarbeid. I Trondheim, Tromsø, Oslo m.fl. har man valgt å kjøpe slike tjenester fra en ekstern leverandør. I små tettsteder og spredtbygde områder er koordineringsbehovet mindre, og kontaktinformasjon formidles når behovet oppstår, enten direkte mellom aktørene, via kommunen eller ved hjelp av underleverandører som aktørene selv velger.

Velfungerende markeder forutsetter konkurransenøytralitet og noen vedtatte standarder, som bør sikres gjennom at det offentlige vedtar regler for dette. Dersom det er elementer ved dagens marked man mener ikke fungerer, bør det være den primære veien å gå.

Med vennlig hilsen

Arbeidsgiverforeningen Spekter

Gunnar Larsen

Direktør kommunikasjon og samfunnspolitikk